

inventering av "gammalskog"

Som bilaga till detta nummer av informationsbladet, följer en enkät som länsstyrelsen vill att alla naturintresserade skall besvara.

Det är frågan om att inventera länets bestånd av urskog och naturlig "gammalskog".

Eftersom vi vet att väldigt många fågelarter, tex. vissa hönsfåglar, hackspettar och ugglor, är beroende av en viss skogstyp, blir det vår skyldighet att rapportera till länsstyrelsen om vi vet ett skogsbestånd som kan kallas gammal- eller urskog.

Begreppet urskog har definierats som "gammal skog som uppkommit genom naturlig förnyring på orörd skogsmark." Kravet på orördhet gör att väldigt få områden i länet kan kallas urskog. Här menas att inga mänskliga ingrepp genom ex.vis svedjning, avverkning, kolning etc. får ha gjorts i området.

Eftersom det finns så få urskogar i länet, har även gammal naturskog blivit intressant och skyddsvärd. Kravet på denna skogstyp är att den skall ha uppkommit genom naturlig förnyring. Aldern på träden skall också vara minst ca 100 år, dvs. trädens tillväxt skall vara i avtagande. 100 år är också den ungefärliga gräns då man kan säga att spår av kulturpåverkan försvinner.

Grundläggande för att bibehålla urskogsvärdet är, förutom kravet på orördhet också kraven på storlek och avgränsning. Intresset från myndigheternas sida att bevara området ökar om det ligger väl avgränsat och fritt från störningar. För det kommande bevarandearbetet bör gamla naturskogar i mellersta Dalarna ha en areal av minst 10 ha.

Nu måste vi hjälpas åt att rapportera alla de skogsområden som beskrivits ovan!!!!

Chanserna att få vissa värdefulla områden fredade, ökar ju fler gammelskogar vi kan påvisa.

Länsstyrelsen önskar svar omgående.

Lycka till!

Valborg Müller
Öshult

280 50 STÖMSNÄSBRUK



Leksands Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD Nr 2 . 1979



VÄLKOMNA NYA MEDLEMMAR!

Mats Einar Andersson
Kristina Berglund
Maria Bond
Gun Bond
Anders Bjurell
Nils Bond
Anita Bond
Kjell Bond
Ulf Bond
Karin Bond
Rolf Eriksson
Yngve Göthblad
Kerstin Göthblad
Inga Hjolman
Björn Holmgren
Peter Holmgren
Göran Ivarsson
Anna Jonsson
Elisabeth Käll
Kalle Ohldén
Nina Rosén
Karl Westin
Sten Östlund
Birgit Östlund

Omslag:
CILLA OCH HÖKUGGLAN
Foto: Peter Müller



Leksands Fågelklubb

FÅGELKLUBBEN ÄR EN OBEROENDE FÖRENING SOM VERKAR FÖR SKYDDET AV VÄRDEFULLA FÅGELLOKALER I LEKSAND MED OMNEJD SAMT ATT SPRIDA INTRESSET OCH FÖRSTÅElsen FÖR DJUR OCH NATUR.

FÖRENINGEN HAR BL.A. ENGAGERAT SIG FÖR ATT VÄRNA OM LIMSJÖNS FRAMTID. ETT STORT ANTAL FÅGELHOLKAR SÄTTES ÄRLIGEN UPP OCH DE ÖVERVINTRANDE FÅGLARNA STÖDUTFODRAS.

FÅGELKLUBBEN GENOMFÖR ÄRLIGEN ETT FLERTAL EXKURSIONER, ÄR STARKT ENGAGERADE I SKOLORNA, ARRANGERAR FILMAFTNAR OCH GER UT DENNA TIDNING MM. MM.....

VI BEHÖVER ETT STARKT STÖD FRÅN ALLMÄNHETEN OCH HOPPAS ATT DU VILL BLI MEDLEM I VÅR FÖRENING. VÄLKOMMEN!!

<u>MEDLEMSAVGIFTERNA ÄR</u>	VUXNA	25 KR/ÅR
	STUDERANDE	10 "
	FAMILJEMEDLEM	10 "

AVGIFTEN SÄTTES LÄMPLIGEN IN PÅ BANKGIRONR 456 - 4373

FÖR DENNA AVGIFT FÅR DU BL.A. DENNA TIDNING, SOM GES UT MED 4 NR PER ÅR. I DENNA KAN DU LÄSA OM EXKURSIONER, FILMAFTNAR OCH OM VAD ÖVRIGT FÅGELKLUBBEN HAR ATT ERBJUDA.

<u>STYRELSEN 1979:</u>	STAFFAN MÜLLER, ordf.	TEL: 332 95
	ANITA LAGERQVIST, sekr.	102 24
	KJELL WALLBERG, kassör	127 95
	ROLF TROENG, ledamot	405 45
	INGEMAR UDD, "	127 82

LARS-ERIK OLSSON, TEL 125 52 ÄR SAMMANKALLANDE I VALBEREDNINGEN. I REDAKTIONEN FÖR TIDNINGEN FINNER DU CONNY HANSSON, TEL 108 20 SAMT ANITA LAGERQVIST OCH STAFFAN MÜLLER.

VILL DU VETA MERA KAN DU TA KONTAKT MED NÅGON AV OSS!!!

Tidningsutgivningen 1979

Vårt informationsblad kommer i år ut med 3 nummer. Orsaken till detta är främst kostnaderna för trycket av tidningen. Med kurvert och porto kostar den ungefär 2.500 kronor/nr. Med tanke på att vi är knappt 300 medlemmar som betalar mellan 10 och 25 kronor/år i medlemsavgift, är det inte svårt att förstå att finansieringen är ett problem.

Dessutom måste det tillstås att tillströmningen av tidningsmaterial, artiklar från medlemmar t.ex. inte är speciellt stor.

Med 4 nr/år försämras kvaliteten på tidningsinnehållet. Nu får vi hoppas att ingen av medlemmarna känner sig lurad utan bidar sin tid. Om medlemsantalet ökar något och insändarfliten förbättras, kommer tidningen åter igen ut med 4 nr/år.

S K R I V I T I D N I N G E N !

Varje medlem som har något att berätta, har synpunkter på den nuvarande naturvårdspolitiken i landet, har läst en bra naturskildring eller fågelbok, gillar en viss typ av kikare, har tagit ett bra fågelfoto, kan rita, etc. etc.....

SKICKA DITT BIDRAG TILL REDAKTIONEN!

Presstopp för nästa nummer 3-4/79 är 1 november.

Tidningen beräknas utkomma den 1 december.

UPPHITTADE FÅGELFJÄDRAR

Detta är ett upprop till alla er som hittar fågelfjädrar i skog och mark!!

Två av killarna i fågelklubben, Per Lindberg och Peter Fältman, samlar på alla slags fågelfjädrar.

"En fjäder i hatten" för alla dem som tänker på Per och Peter när en fjäder upphittats.

Tacksamma adressater: Per Lindberg
Källberget, Leksand

Peter Fältman
Pipblåsarvägen 3, Leksand

ÖLAND 1980

På vårt senaste styrelsemöte beslöts att Fågelklubben skall göra en resa till Öland i augusti 1980.

Troligt datum för avfärd blir den 14:e. I så fall åter den 17:e. Torsdag till söndag alltså.

Då skall vi också göra en avstickar till någon intressant fågelokal på vardera ner- och uppvägen.

Kjell Wallberg och Staffan Müller är tills vidare de som arbetar med planeringen av resan.

Förhoppningsvis kommer de ungdomar som vill följa med på resan, att under året som kommer, kunna arbeta ihop till sin egen resekostnad. Vi kan sälja holkar och starta ett lotteri etc. etc.

Ni kommer att få höra mer från researrangörerna under året som kommer.

OM LIMSJÖN

Fågelklubbens främsta arbetsuppgift är som bekant att verka för att Limsjön restaureras och skyddas.

I det följande ges en information om vad som för närvarande händer i ärendet. Dessutom står det att läsa om hur Fågelklubben tänkt sig att Limsjön skall se ut i framtiden, samt vilka åtgärder som kan vara lämpliga att vidtaga.

Länsstyrelsen

I juli månad fick 3 av våra medlemmar, Gunnar Lind, Staffan Müller och Eyvor Troeng, länsstyrelsens förordnande att inventera Limsjön samt lämna ett förslag på hur sjön lämpligen skyddas och vilka åtgärder som måste vidtagas för att sjöns status som fågellokal skall bevaras. Detta meddelande skall vara klart till årsskiftet.

Hur skall sjön se ut?

Målsättningen med arbetet är att bevara de variationsrika och växlande naturtyperna vid sjön. Snår, högstammig skog, åkrar och öppna fält skall omgärda sjön.

Vattnet skall vara av varierande djup, ömsomöppet och ömsom täckt av vegetation.

Det djupa rotfiltstäcket i södra Limsjön måste schaktas bort för att stoppa igenväxningen. Muddermassorna får utgöra stommen för de småöar, som bör placeras i norra delen av den öppna vattenytan.

Den föreslagna vadarstranden byggs lämpligen upp av muddermassor.

Mellersta och Norra Limsjön bör förbli igenväxt våtmark. Man bör dock öppna vissa vattenytor till gagn för många andfåglar och sumphöns.

Skogsdungarna och snåren skall bevaras och gallras mycket försiktigt.

Naturreservat

Fågelklubben föreslår att hela Limsjön med angränsande skogsdungar inrättas som naturreservat. Därmed kommer djurlivet att skyddas.

Den skötselplan som upprättas för varje reservat, kommer också att garantera sjöns utseende och innehåll i framtiden.

KNÖLSVANEN I BYRVIKEN

Varje vår kommer flera par Knölsvanar till Byrviken. Uppskattningsvis 5 par svanar bygger bo och lägger ägg i grundvattnen längs Byrvikens stränder.

Efter någon vecka kommer vårfloden och spolierar häckningschanserna för svanarna.

En del bon flyter helt enkelt ut på öppet vatten, medan andra bon dränks av det tillströmmande vattnet.

Till kommande år skall vi försöka hjälpa svanarna!

Vi kan tex. förankra bona, göra dem flytbara etc. etc.

Tyvärr är det många som tycker illa om de vackra svanarna. Tacka för det! De blir alltid närgångna när människor matat dem en tid. Slutar vi med denna onödiga utfodring, kan vi snart beskåda svanarna på lagom håll, när vi vill se dem.

KNÖLSVAN I BYRVIKEN
Foto: Bertil Hellström



FISKGJUSEBOET SOM INTE SAGADES NER.

Någon gång i juni stod det att läsa i Falu-Kuriren, att några nidingar sågat ner ett Fiskgjusebo i Siljansnäs. Artikeln var mycket bra skriven och det var faktiskt en vaksam fågelklubbsmedlem som upptäckt att ett gammalt gjusbo blivit nedsågat under vintern.

Det är mycket bra att tidningarna vill ta upp problemet med de alltför vanliga boskövlingarna. Just i det här fallet var emellertid nedsågningen ett medvetet försök att *hjälp*a det fiskgjusepar som häckar vid sjön!

Det var två fågelklubbsmedlemmar, Kjell Wallberg och Staffan Müller som sågade ner trädet.

"Någon gång i slutet av mars fick vi höra att det mång-åriga gjusboet blåst ner under vinterstormarna. Vi begav oss genast till sjön, eftersom det snart var dags för Gjusen att återvända till sin boplats. Av det ståtliga boet fanns nu endast den stältråd, som i många år stagat boet, kvar.

Fiskgjusen skulle säkert försöka bygga ett bo i stältråden. Den är nämligen väldigt hemkär. För oss verkade detta vara ett vansinligt bygge, varför vi hastigt byggde upp ett konstgjort gjusbo i en närliggande frisk talltopp, några hundra meter från det gamla boet.

Efter några veckor hade Fiskgjusen återvänt till sjön. Den accepterade det nya boet och satte genast igång med att bygga på den plattform vi tillverkat.

När vi lyckats så långt, beslöt vi oss för att säga ner den gamla torrfuran för att undvika alla missöden om gjusparet någon gång skulle drabbas av hemlängtan till det gamla boet. Torrfuran var förresten i så dåligt skick att två man gott och väl stjalpt ner den med bara handkraft.

Vi måste medge att ingrepp som det här är mycket riskabla. Chansen att ställa till skada är ganska stor, i all synnerhet som vi är tämligen okunniga om hur Gjusen reagerar.

Nu tycke vi trots detta att vi gjorde rätt och det är inte utan en viss stolthet vi vet att det sitter en nyss flygg årsunge och skriker i torrakan några meter från det nya boet."

Staffan och Kjell



KALLELSE

FREDAGEN DEN 19 OKTOBER AVHÅLLER VI VÅRT ÅRSMÖTE.
ÄRENDEN ENLIGT STADGARNA.
VI KOMMER OCKSÅ ATT DISKUTERA VAD VI FRÄMST SKALL
SATSA PÅ FÖR ARBETSUPPGIFTER UNDER 1980.

LEO KOMMER ATT VISA SIN FILM FRÅN FÖREGÅENDE VERK-
SAMHETSÅR.

ÅRSBERÄTTELSEN FÖR 1979 PRESENTERAS MED STILLBILDER.

VI SAMLAS I LEKSANDSHALLENS CAFETERIA KL. 19.00

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!

STYRELSEN.

RESULTAT AV HOLKUPPSÄTTNINGEN INOM LEKSANDS KOMMUN 1979

De holkar som sattes upp under den gågna vintern var främst avsedda för Ugglor.

Tyvänn är gnagartillgången i år ganska dålig, vilket har resulterat i skralla häckningsresultat, med många ihjälsvultna ungar och få försök till äggkläckning. Detta gäller åtminstone för Pärl- och Slagugglereviren, som kontrollerats under våren.

Men redan till nästa vår väntas en avsevärt förbättring av gnagarstammen. Då kan det åter igen vara idé att ge sig ut i ugglemarkerna för att lyssna på de trollska hoanden som avslöjar Ugglornas revir.

Fyra Kattugglepar har i år häckat i de holkar jag satt upp. Tre av honorna tillhörde den grå rasen av Kattuggla, medan den fjärde var en brun ugglas.

Tre till fyra ungar per kull blev ringmärkta av Gunnar Lind. Tillsammans 15 Kattuggleungar.

Årets optimist var en Pärluggla som lade sex ägg. Tyvärr försvann dessa. Kanske hade en mård fått sig och sina ungar ett skrovsmål.

Ett annan Pärlugglepar lyckades bättre med häckningen och fick två ungar som så småningom blev ringmärkta.

För övrigt lyckades ett Slagugglepar att gå till häckning i en av holkarna. I en annan ruvade en Kniphona.

Den i särklass vanligaste hyresgästen i de lite större holkarna är annars ekorren, som i år ockuperat ett 15-tal holkar. Ekorren bygger visserligen egna klotrunda bon fritt i träd, men verkar föredra att bygga bo i håligheter där de finner skydd mot regn och vind.

Till kommande år skall ytterligare holkar placeras uti tänkbara ugglerevir. Förhoppningsvis kommer holkarna att bebos redan nästa år och på så vis hjälpa till att minska bostadsbristen för alla de ugglepar som kommer att gå till häckning nu när det är dags för nya gnagarår.

FÅGELKLUBBENS ENGAGEMANG PÅ SKOLORNA UNDER VÅREN

Liksom föregående år har fågelklubben tillsammans med ett 20-tal andra föreningar, medverkat i det försök med föreningsdeltagande i skolorna som genomförts under det gångna läsåret. Även i år var det största intresset riktat på fågelklubben, som fick önskemål om deltagande under ca 120 timmar.

Dessa timmar genomfördes också, men trots att vi "bara" kunde få betalt för 80 av dessa, medför detta ett tillskott i kassan på drygt 3.000 kronor.

Oftast medverkade vi på morgonpromenader och andra exkursioner, men vi deltog också i undervisningen och på fri-luftsdagar. Tillsammans med ett 30-tal högstadieselever företogs en resa ner till den fina fågellokalen Kvismaren i Örebro län. Där fick vi bl.a. tillfälle att närmare studera den mindre vanliga Snatteranden.

Nu är det bara att hoppas på att denna fina möjlighet, att dels få komma ut till skolorna och dels tjäna lite pengar till föreningen, kommer att finnas även i fortsättningen.

De pengar som hittills använts kommer från Statens ungdomsråd, som fördelat en summa pengar att användas till olika försök med föreningsmedverkan i skolorna. Troligen kommer skolstyrelsen och fritidsnämnden att avsätta ett årligt anslag, vilket gör det möjligt för olika föreningar att även fortsättningsvis vara med i detta synnerligen goda utbyte.

Under detta år har ett 15-tal fågelklubbare deltagit som ledare.

Ett särskilt tack till alla dem som hjälpt till med att ro detta omfattande arbete i hamn.

ANG. UTÖKAT STRANDSKYDD

Fågelklubbens naturvårdskommitté, dvs. Sören Stenberg, Gunnar Lind, Ingemar Nilsson och Kjell Leander, lämnade under våren en del förslag på åtgärder som skulle gagna fågellivet i kommunen.

Förutom upprepning av backsvalebön etc., om vilket det står att läsa på annan plats i tidningen, lämnades också in en del förslag till byggnadsnämnden, ang. utökad strandskydd för vissa av sjöarna i Leksands västra delar.

Bl.a. föreslogs att sjösystemet Askaken-Snesen-Ösjön-Djupsjön-Smörtjärn-Långtjärn samt sjöarna Stora och Lilla Draggen skulle förses med ett utökad strandskydd till 300 meter. Detta innebär i korthet att byggnadsförbud samt i övrigt exploateringsförbud råder inom 300 meter från stranden. Byggnadsnämnden tillstyrkte vår begäran och har skickat ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Likaså har byggnadsnämnden tillstyrkt kommitténs förslag att man åter igen skall dämna upp den f.d. sjön Idflån vid Stora Snese. Idflån var tidigare en mycket fin fågelsjö. Den torrläggning som blev när dammen sprängdes fick ej den önskade effekten, varför en fördämning åter kan vara på sin plats.

Byggnadsnämndens agerande i dessa frågor visar att nämnden är lyhörd för våra frågor. Det är med stor tillfredsställelse vi noterar att detta samarbete fungerar bra.

Arkitekttävlan om Limsjön har slutförts.

Inte mindre än 11 olika förslag på hur Limsjöområdet skall se ut i framtiden, lämnades in till kommunen under våren.

Nu i augusti visades förslagen under några korta dagar innan juryarbetet satte igång.

Det var många skiftande förslag som kom in.

Någon ville förlägga ett helt nytt Leksands centrum till Limsjön. En annan har föreslagit att Limsjöns västra strand skall bli småbåtshamn. De allra flesta arkitekterna har dock tagit fasta på det faktum att sjön är en av mellansveriges förnämsta fågellokaler.

Ett par av tävlingsbidragen lämnar seriösa förslag på hur sjöns fågelvärde skall förstärkas.

Även om de värsta fantasierna bland tävlingsförslagen avskräcker, kan vi säkert andas lugnt. De mest seriösa arkitekterna har förstått sjöns värde och lämnar vettiga lösningar på restaureringen av sjön.

När juryn sagt sitt om tävlingsbidragen, skall dessa ånyo ställas ut på kommunalkontoret.

Vi har bitt byggnadsnämnden att ordna en kvällstid för dem som ej kan komma loss under dagen. Vi har också bitt nämnden att annonsera visningstiden tydligare denna gång. Sen är det vår skyldighet att besöka utställningen, visa att vi verkligen är angelägna och lämna synpunkter på de olika alternativen.



VARFÅGELN, en ganska vanlig vår- och höstgäst i Leksand.
Foto: Gunnar Lind

LYCKAT RESULTAT....

Efter ett initiativ från Fågelklubbens naturvårdskommitté samlades på långfredagen ett 15-tal flitiga medlemmar för att bege sig till några säkra gamla backsvalebranter och där rensa sly och busk. Dessutom skulle Limsjön förse med några utkiksplatser för de rovfåglar som besöker sjön. Att dessa insatser blev lyckade, kan du läsa här.

Ofta kan man se främst Ugglor o Kärrhökar sitta i det höga gräset ute i Limsjön. Där sitter de och försöker överblicka våtmarken, på jakt efter något ätbart.

Sikten från marknivån är i det närmaste obefintlig. Därför beslöt vi oss för att försöka hjälpa fåglarna upp en bit och placerade ungefär 10 sittpinnar, på några meters längd, här och var i och vid sjön.

Det dröjde inte många dagar förrän bl.a. Fiskgjusen anammat dessa utkikspinnar. Den sågs flera gånger under förvåren sitta och spana efter fisk vid de grunda vattengömlarna.

Till kommande år skall vi försöka få tag i lite längre och kraftigare furugrenar att gräva ner i dyn. Den totala avsaknaden av naturliga utkiksträd ute i våtmarken gör att denna insats blir verkligt angelägen.

De backsvalebon i Häradsbygden samt nedströms Insjön som rensades, hade vuxit igen nästan helt. Egentligen är det nedhängande rötter och rotsystem från närliggande träd som är det största problemet för Backsvalorna.

Vid soptippen i Häradsbygden häckade i fjol ca 20 par Backsvalor. De flesta bohålen var skynda av flera rotvältor. Dessa avlägsnades på långfredagen. Inte heller här lät resultatet vänta på sig.

I år har mer än det dubbla antalet Backsvalor häckat i sandbrinken.

Till kommande år skall en liten sandsluttning mitt emot småbåtskajen i Leksand rensas upp. Här häckade i år en del svalor, men vi hoppas att det redan till nästa år finns utrymme för många fler Backsvalor i den till Limsjön närliggande sandbrinken.

S O M M A R.....

Vattenytan ligger precis spegelblank, något enstaka fågelpip hörs, då plötsligt vattnet ser ut att börja koka. Det är ett stäm småfisk som hoppar. En doppinghona med en stor kull ungar kommer skyndande och får sig ett rejält kvällsmål.

Lommen skriar ödsligt från mitten på sjön och en ensam knipunge håller simhoppuppväsning alldeles framför oss.

Vi har slagit läger invid ett Morkullsträck, så vi får höra fågeln komma örpande på sina rundor hela kvällen.

En strålande morgon inbjuder till ett tidigt dopp, det kändes faktiskt skönt i vattnet.

Småfisken signalerar med sina hopp och snart är den ensamma knipungen i full färd att dyka efter brukost. Ett ordentligt plask får mig att tro att nu är nog gammelgäddan i farten, men efter en stunds letande får jag syn på den som plaskade. Ett gäddyngel på ca 10 cm!!!

Plötsligt kommer en andhona flygande och landar ett stycke ifrån oss. Den simmar målmedvetet mot land en bit bort. Där går den upp på land och börjar äta blåbär! Anden vaggar kring i blåbärriset en god stund och får sig en härlig efterrätt. Bären var väldigt fina just där borta.

En liten promenad i skogen resulterar i en del svamp som smakade härligt till grillmaten vid stranden en stund senare. Myggen var envis, men man får trösta sig med att fåglarna gör sig nytta av dessa mängder med plågoandar.

Det här, det är den SVENSKA SOMMAREN för mig!!

Kirka



SÄVSÅNGARE



H O L K B Y G G A R E !

O N S D A G E N D E N 2 4 O K T O B E R 1 5 . 3 0 - 1 9 . 0 0

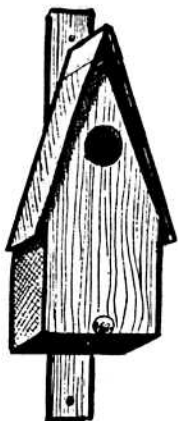
KÖR VI IGANG IGEN!!

VI MÅSTE TILLVERKA SMÅ OCH STORA HOLKAR TILL
KOMMANDE FÅGELSÅSONG.

VI GÖR OCKSÅ FODERAUTOMATER SOM ÄR VÄL LÄMPADE
FÖR TRÄDGÅRDENS FÅGLAR.

UNG SOM GAMMAL!

VÄLKOMMEN TILL KYRKSÖLANS SLÖJDSAL I LEKSAND.



FÅGELLOKALER I SVERIGE



G O T L A N D

Om Leksands natur kan sägas vara av typisk inlandskaraktär så måste man kalla den Gotländska naturen för havsnära. Ändå visar det sig att fågellivet i mycket är det samma på två så olika platser.

Gotlands belägenhet i södra Östersjön gör ön till en intressant utpost mot kontinenten. De positiva förändringarna i den svenska fågelfaunan, d.v.s. nykomlingarna bland Sveriges fåglar, härstammar oftast från staterna öster ut. Därme blir Gotland den landsdel som först får ta emot de nya immigranterna.

Flodsångare, Lundsångare etc har iakttagits här under flera decennier. Dessutom landar på ön då och då sådana fåglar som troligen aldrig kommer att rota sig i Sverige. De förs hit med vindarna från sydost men brukar inte bli några långvariga gäster, utan försvinner strax tillbaka söder ut igen. Exempel på sådana fåglar är Brandkronad Kungsfågel och Svartpannad Törnskata.

Karaktärsfåglar för Gotland, liksom för många andra kustlandskap, är Rödbenan och Strandskatan. De är allorstädes närvarande även mitt på och på platser där man minst anar det.

Strandskatan hörs strax igen på sitt ihärdiga varningsläte. Rödbenan minns man sittande på en hög telefonstolpe, vaksamt kollande sitt revir.

Gravand och Knölsvan finns det i de flesta vikarna på ön. På flera grunda vikar kan man få se Särfläcckan. Ejdern och Svärtan syns ofta på havet alldeles nära stranden.

Grågåsen har en stark stam på ön, men föredrar de många träsken före havet.

Smätärnan och Fisktärnan slåss om luftrummet med måsar och trutar.

Av öns tättingar hörs Koltrasten och Törnsångaren nästan mest. Göken är mycket vanlig och ses ofta sittande på en teleledning över den torra alvarsmarken.

Besöker man något av de många träsken, d.v.s. insjöarna på ön, slås man av det stora antalet Skedänder som finns här. Skäggdopping och Sothöna är också vanliga. Ibland kan man sikta någon Ärtä eller Snatterand.

I vassruggarna hörs Rör- och Sävsångare.

Videsnåren och lövskogsdungarna bebos av bl.a. Näktergal, Trädgårdssångare och Svarthätta.

Med lite tur kan man få höra Kärrsångarens mästareliga härmsång eller Flodsångarens evinnerliga sirrande. Grönfink och Hämplig bebos de stora enbuskagen ute på alvaret.

En anna trevlig bekantskap, som i Sverige finns nästan bara här på ön, är Halsbandsflugsnappare. Den bebos precis som vår vanligaste svart-vita insektsätare, i trädgårdens holkar.

Nedan följer en förteckning över några av de mest kända Gotländska fågellokalerna.

MÖLNOR TRÄSK. En grund insjö på Fårö. Här finns det en del Grågås. Den ovanliga Dvärgmåsen häckar också här. Ibland kan man se de sällsynta arterna Ängshök, Aftonfalk, Härfågel och Trastsångare.

För övrigt finns här de typiska arterna för en gotländsk insjö; Skedand, Vigg, Ärtä, Svärta etc. etc.

PAVIKEN. Strax norr om Klintehamn ligger den lilla sjön Paviken, som förutom rik våtmarksfauna även inhyser många fina tättingar, som bebos de lummiga dungarna på östsidan av sjön.

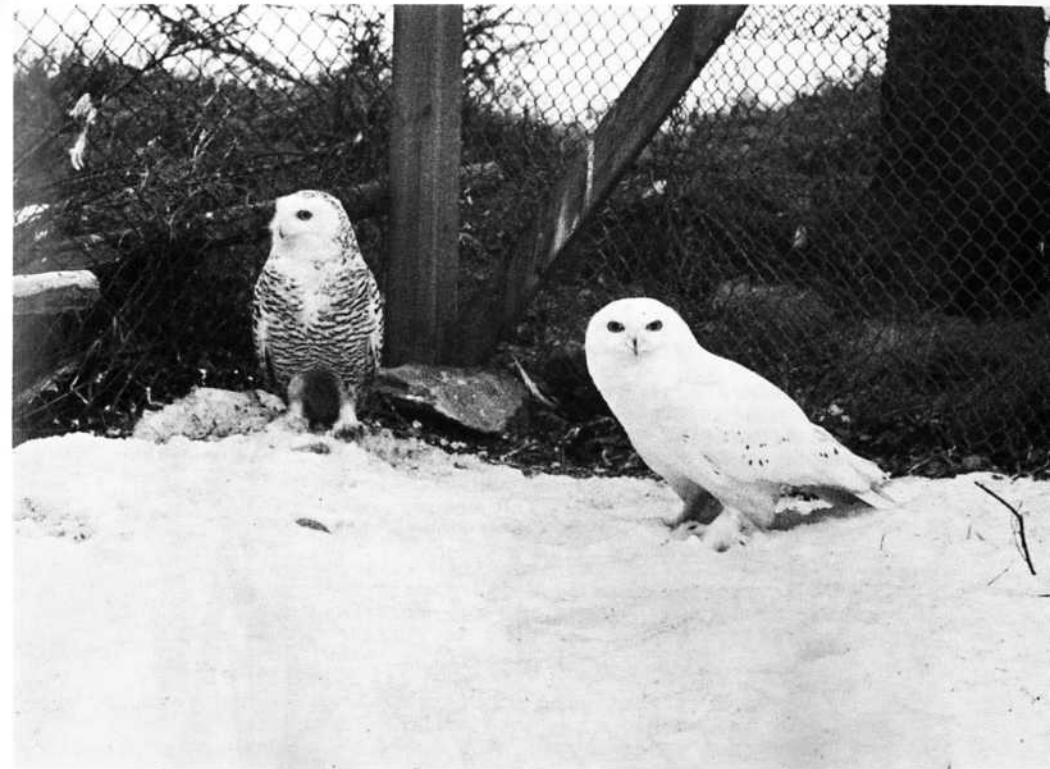
I sjön finns Ärtä, Snatterand, Svarthakedopping och Svarttärna m.fl. Runt sjön kan man höra Kornknarr, Kärrsångare, Näktergal, Flodsångare, Trastsångare etc.

STOCKVIKEN. På sydöstra Gotland ligger Stockviken, som är en mycket fin rastplats för främst vadare och sjöfågel. Här kan man se bl.a. Sandlöpare, Skärfläcka, Smalnäbbad simsnäppa Salskrake, Prutgås, Vitkindad gås m.fl.

STORA KARLSÖ. Denna lilla ö, strax utanför Gotlands västkust, är egentligen värd ett eget kapitel. Kort kan nämnas att de enda egentliga fågelbergen i Sverige finns på de båda Karlsöarna. I bergen häckar främst Tordmular och Sillgrisslor. Den sistnämnda beräknas häcka med ca 50 000 par på Stora och Lilla Karlsö.

På den större av öarna häckar också Höksångare, Lundsångare, Mindre flugsnappare och ett 60-tal andra tättingar.

Betänker man att Gotland dessutom inhyser en mängd andra sevärdheter, är det inte svårt att rekommendera en resa till ön.



FJÄLLUGGLOR I MOCKFJÄRD
Foto: Peter Müller

BESÖK I MOCKFJÄRD

På väg hem från en Orrspelsmorgon i Nås, tillsammans med klubbens ungdomar, stannade vi till ett slag hos Nisse Pers i Mockfjärd.

Många skadade fåglar har här funnit en fristad under sin konvalecens.

Fjällugglorna på bilden är dock helt friska och får ärligen en kull ungar.

DET VAR EN GÅNG EN SKOG...

av B. Stafäls.

UNDER ETT TUGOTAL ÅR BODDE VÄXELVIS DUVHÖKAR
OCH BIVRÅKAR I ETT STORT RISBO I EN GAMMALGRAN
INTILL MITT HEM. DE ÄR DÅ BOET AV NÅGON ANLEDNING
INTE BLEV UPPTAGET I TIDIG VÅR AV HÖKARNA. SLOG
SIG ALLTID DE MERA SENKOMMA BIVRÅKARNA TILL I
GRÄVEN. — FÖRRA VÅREN VAR DET HÖKARNAS TUR.
TRE UNGAR KOM PÅ VINGARNA (TILL STOR DEL UPPFÖDDA
PÅ SNÖSKÅTOR) — NU I MAJ SER DEN GAMLA HÖK-
MÖREN UT SÅ HÄR!



BLOTT NÅGON KILOMETER
FRÅN DET VANDALISERADE
HÖKNÄSTET, HADE I EN
LÅNG FÖLJD AV ÅR EN
SLAGUGGLA BO I EN HÖG FURUSTUBBE.

STUBBEN STÅR SEN FYRA ÅR TILLBAKA SOM EN
RUINSKÖRSTEN, MITT PÅ ETT STORT KALHYGGE ---
MEN UGGLAN ÄR BORTA! — UDDEHOLMSBOLAGET
SLOG UT DESS TRIVSELSKOG.

EN GENOM FLERA SKOGSMANNAGENERATIONER KÄND TJÄ-
DERLEK VID VÄRMLANDSGRÄNSEN ÄR BORTA. SPELSTÄL-
LET HADE ÖTUREN ATT LIGGA PÅ LIMA BESPARIINGSSKOGS
MARK — NU ÄR DÄR BARA STUBBAR, BRÅTE OCH TOMMA
OLJEFAT!

VAR SKA DETTA SLUTA? I VÅRA MARKER FINNS
EJ ENBART ÄLG OCH ANNAT JAKTBART VILT
SOM LÄRT SIG UPPSKATTA KALHYGGEN. DET
ÄR HUNDRATAL ARTER SOM ÄR BERÖENDE AV
GAMMAL TÄT SKOG — JÄRPEN, HÖKEN, LAVSKRIKAN,
MESAR T.E.X. DE KANSKE INTE BARA FLYTTAR ÖVER RÅGÅNGEN NÄR DE-
RAS GAMLA TILLHÅLL RASERAS — KANSKE DET BÄR IVÅG LÅNGT!

— KOM —
VI STICKER HÄR
KAN FÅN VARA
INTE EN TALL
KVAR.



DEN GRÅ FLUGSNAPPAREN

Många känner kanske inte till den Grå Flugsnapparen, men den är dock ganska vanlig i hela vårt land och en angenäm bekantskap.

I motsats till sin nära släkting den svart-vita, är den oansenligt gråbrun med en ljusare undersida och den gör heller inte mycket väsen av sig.

Den sitter ofta på en trädgren eller annan utsiktsplats och gör därifrån ett snabbt utfall mot någon insekt, som den fångar och återvänder därefter till samma plats. Dess läte är ett kort *tsri*, som den ofta upprepar. Ibland kan man också höra en kort sång av snabba toner.

Den Grå Flugsnapparen kommer sent på våren, i senare delen av maj, och slår sig ner i omedelbar närhet av människoboningar. Själv har jag haft den under många år i ett urtag i timmerväggen på sommarstugan. Platserna för boet kan variera i hög grad, men typiskt är att det skall vara usikt från bokanten och en vanlig holk duger därför inte.

Honan lägger 5-6 grågröna brunfläckiga ägg och i början av juli brukar ungarna vara ute och matas, varvid föräldrarna ofta låter höra ett varnande *teck-teck*.

I augusti börjar färden söderut till vinteruppehållet i Afrika.

Rolf.

Filmåfton

FREDAGEN DEN 7 DECEMBER KL. 19.00 I LEKSANDSHALLENS CAFETERIA.

Bengt Lundberg, Karlskoga

VISAR FÅGELBILDER FRÅN KILSBERGEN. BARRSKOGENS FÅGLAR.

Välkommen!

LEKSANDS FÅGELKLUBB

STUDIEFRÄMJEDET

OM FALTHANDBÖCKER

Det finns ett stort antal fågelböcker ute i marknaden. En del av dessa har ett format som gör dem mjliga att med sig i jackfickan under vandringar ute i markerna. Det är några av dessa fälthandböcker som jag här skall försöka ge ett visst omdöme.

Denna recension gör inte anspråk på att vara en vetenskaplig bedömning av böckerna, varken litterärt eller ornitologiskt.

Den ger däremot uttryck för hur en amatörornitolog har upplevt böckerna. Många vanliga fälthandböcker finns inte med i bedömningen och förhoppningsvis finns det andra medlemmar som vill lämna ett tips på vilken handbok som kan vara den bästa.

Följande böcker beskrives:

EUROPAS FÅGLAR

FÅGLARNA I FÄRG

ALLA EUROPAS FÅGLAR I FÄRG

FÅGLAR I SVERIGE

EUROPAS FÅGLAR, senast tryckt 1972, skriven av Guy Mountfort, Roger Peterson och P.A.D. Hollom. Svensk bearbetning av C-F Lundevall.

Boken tar upp alla Europas fåglar av vilka flertalet finns illustrerade i färg, övriga i svart-vitt. En kort textbeskrivning av varje fågel.

- + Mycket bra och naturtrogna illustrationer
- + Kortfattade o bra beskrivningar av artkännetecken o utbredning
- + Utbredningskartor
- + Flyktbilder och särskilt markerade typiska artkännetecken
- + Inbunden bok som tål avarlig hantering utan att tappa bladen
- Svårt att hitta i boken eftersom text o bildsida ej sammanfaller.
- Färgbilder på några arter saknas
- Färgåtergivningen inte alltid 100%-ig.

FÅGLARNA I FÄRG, 1977, Sigfrid Durango.

Boken tar upp alla de i Sverige vanligen förekommande häckfåglarna samt en del sträckgäster. Illustrationer i färg och en omfattande text om varje art.

- + Lätthanterlig bok. Texten lätt att hitta längst bak i boken
- + Äggens utseende beskrives. Bra om man råkar på ett bo.
- + Hållbart inbunden
- En del bilder är förskönande.
- Texten inte alltid vederhäftig
- Urvalet av fågelarter inte helt lyckat.

ALLA EUROPAS FÅGLAR I FÄRG, 1978, Bertel Bruun, Artur Singer. Svensk bearbetning Lars Svensson och Håkan Delin. Boken beskriver alla de i Europa förekommande fågelarterna. Färgbilder och text till samtliga arter. Utbredningskartor till de flesta.

- + Mycket fina illustrationer
- + Många flyktbilder och andra artkännetecknande illustrationer
- + Kortfattad men bra text
- + Presentation av varje ordning och familj där vissa gemensamma särdrag beskrives.
- + Utbredningskartor
- Häftad bok som ej tål att hanteras i fält utan att tappa blad

FÅGLAR I SVERIGE, 1975. Erik Rosenberg. Bearb. Lundevall. Boken behandlar alla de i Sverige förekommande och iakttagna fågelarterna. De ges en omfattande beskrivning och är illustrerade i svart-vitt. Några färgplanscher förekommer.

- + Ett suveränt textinnehåll. Humoristiskt och vetenskapliga beskrivningar
- + Utbredningskartor
- + Bra svart-vita bilder
- Mindre bra färgbilder
- Inga illustrationer som avslöjar arten i rörelse.

SAMMANFATTNING:

Böckerna tillgodoser olika behov. FÅGLARNA I FÄRG är en skaplig nybörjarbok. Den är "barnvänlig" och lite billigare än de övriga.

EUROPAS FÅGLAR och ALLA EUROPAS FÅGLAR I FÄRG är de mest vetenskapliga och riktigaste fågelböckerna. Ett extra plus för den sistnämnda pga att man hittar lätt i den. Men den måste behandlas med en varlig hand.

Rosenborgs bok är näst intill ett skönlitterärt verk som kan läsas som en ren underhållning. Hans förmåga att beskriva vissa artkännetäcken är suverän, vilket gör det lätt att lära många fågelarter. Den är därför nästan oundgänglig som ett komplement till en av "europaböckerna".



Det är märkligt att det inte är fler medlemmar som passar på tillfället att skaffa sig en fin fågelbok gratis.

Endast 3 lösningar på det naturkorsord, som fanns med föregående informationsblad, sändes in.

Vinnaren Inger Lind fick Alla Europas fåglar i färg.

Ingvar Ström, lottad 2:a, fick Fåglarna i färg, medan

Mikael Axelsson, som förresten tidigare vunnit en fågelbok,

fick nöja sig med en fågelplansch som 3:e pris.

Lösningen på krysset följer här:

	NYGÅRD LID HÄMLET	ÄR ENDEL MÅNAR		FÖR BARN- BOKAR	EN AL- VINGAR	EN SYDRA KETSJAG	NYGÅRD LID HÄMLET	NYGÅRD LID HÄMLET	NYGÅRD LID HÄMLET
	S	T	O	R	S	P	O	V	A
EN CORVUS	K	R	A	K	A	A	S	O	R
INGLET FÖR FÄR	R	E	T	U	R	Q	L	A	A
ATT GIFTA PÅ	S	A	T	E	T	Q	A	S	S
	N	Ä	L	T	A	I	S	A	N
SKULLE VÄRE GULD VÄRE ATT	T	I	R	E	S	N	R	H	A
FINNS I DINA STOMMA BÅN	K	Ä	R	S	E	N	O	R	
BORDE VI HED VISA NATURVÄRDE	R	A	N	S	O	N	E	R	A
NATURVÄRDE TEKNISKT FÖR	N	A	P	H	K	A	L		
SLUTA	A	V	G	Å	A	O	R	K	
BLÖT VÄRE	V	Ä	T	A	R	U	E	T	V
			K	R	V				

D O F:s H Ö S T P R O G R A M

LEDSKÄR

EXKURSION DEN 15 SEPTEMBER.
SAMLING LEDSKÄR KL. 07.00

BODÅS

LÖRDAGEN DEN 6 OKTOBER.
SAMLING I BODÅS KL. 05.30

FÖR VIDARE UPPLYSNING OM FÄRDBESKRIVNING, EXKURSIONS-
INNEHÅLL ETC. RING MATS FORSLUND 0226/191 27

HÖSTMÖTE I LEKSAND

LÖRDAGEN DEN 10 NOVEMBER AVHÅLLER D O F SITT HÖSTMÖTE
I LEKSANDSHALLEN. SJÄLVKLART BÖR ALLA D O F-ANSLUTNA
FÅGELKLUBBMEDLEMMAR BESÖKA DET MÖTET.
KJELL BYLIN, FÖRFATTARE TILL "DALARNAS FÅGLAR" KOMMER
ATT MEDVERKA.
SAMLING KL. 16.00 I CAFETERIAN.

STÖD D O F MED ETT MEDLEMSKAP!!

20 KRONOR/ÅR PG 85 46 63 - 2



FAGELRAPPORT FRÅN DOF

Till Dalarnas ornitologiska förening insänds varje vinter fågelrapporter från frivilliga.

En förteckning över de fågelarter som DOF önskar rapporter på finns i vårt informationsblad nr 3/78.

Observationerna omfattar ca 150 arter.

Här följer ett urval observationer som kan vara av intresse för oss.

Under föregående år sågs bl.a.:

FLAMINGO, i maj månad, Ickviken, Rättvik
STORSKARV, under hela året i Insjön-Siljan
GLADA, vid Hovran i juli.
HAVSÖRN, Stora Tuna i slutet på mars.
BRUN KÄRRHÖK, vid Hovran hela sommaren
ÄNGSHÖK, vid Hovran i maj.
PILGRIMSFALK, i Äppelbo
TORNFALK, 18 häckningar rapporterade, varav 5 från Leksand.
KORNKNARR, från bl.a. Limsjön och Siljansnäs.
BERGUV, 2 häckningar rapporterade.
KUNGSFISKARE, häckande par i Gagnef
GRÄSPETT, 2 häckningar väster ut
NÄKTERGAL, ett 20-tal ex. rapporterade.
FLODSÄNGARE, flera ex. bl.a. vid Limsjön
KÄRRSÄNGARE
MINDRE FLUGSNAPPARE, bl.a. Aspeboda
FORSÄRLA, flera rapporter, Borlänge närmast
STENKNÄCK, från bl.a. Gagnef
STEGLITS, bl.a. 3 ex. vid Kvarnsveden (även Leksand men ej
rapporterad)
SNÖSISKA, bl.a. Gryssen i västra Leksand
VINTERHÄMPLING, från flera platser
VIDESPARV, flera häckningar, bl.a. Leksand.

GLÖM EJ ATT RAPPORTERA ÅRETS OBSERVATIONER SENAST
DEN 20 JANUARI 1980.....